

12.SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

MÜSLÜMANLARIN BİLİM ALANINDA YAPTIĞI ÖNCÜ VE ÖZGÜN ÇALIŞMALAR

Tefsir: Kur'an-ı Kerim'in ayetlerinin açıklanması, yorumlanması ve Kur'an ayetleri arasındaki bağlantıların incelenerek daha iyi anlaşılmasını konu edinen bilim dalıdır. Tefsir ilmi ile ilgilenen bilim adamlarına "müfessir" denir. İslam dünyasında tanınmış tefsir âlimlerinden bazıları şunlardır: Zemahşerî , Fahrettin Razi , Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır.

Hadis: Peygamberimizin söz, tutum ve davranışlarını derleme, açıklama ve yorumlama ile ilgilenen bilim dalına hadis denir. Hadis bilimi ile ilgilenenlere "muhaddis" denir. Bu alanda yazılmış en güvenilir altı eser İslam dünyasında "Kütüb-i Sitte" adıyla anılmaktadır. Bu altı kitabın yazarları şunlardır: Buhârî, Müslim Tirmizî, İbn Mâce , Ebû Dâvûd, Nesâî

Kelam: İslam dininin inanç esaslarını ayet, hadis ve akli kullanarak açıklayan, yorumlayan, ispat eden ve başka din ve inançlardan gelebilecek eleştirilere karşı savunan bilim dalıdır. Bu ilim dalının, inanç esaslarını tartışmaya girmeden izah eden bir alt koluna ise akaid denir. Ebu Hanife'nin Fıkh-u Ekber isimli eseri ilk kelam eserlerinden biri sayılır. Bunun yanında Müslümanlar arasında kabul edilen iki temel itikadi mezhebin kurucuları Eş'ari ve Mâturîdî'dir.

Fıkıh: İbadetleri ve sosyal hayatla ilgili yaşam kurallarını, Kur'an ve sünnetten deliller bularak inceleyen bilim dalıdır. İslam hukuku da denilen fıkıh, ibadetlerin yanında evlenme, ticaret ve cezalar gibi toplum düzenini ilgilendiren konularda İslam'ın ne gibi sınırlar çizdiğini inceler. En önemli fıkıh âlimleri arasında İmam Ebu Hanife, İmam Malik, İmam Şâfiî ve İmam Ahmed b. Hanbel gibi isimler sayılabilir.

Coğrafya: Ünlü Müslüman coğrafyacı Belhî'nin yaptığı çalışmalar kendisinden sonraki araştırmalara kaynaklık etmiş ve Batılı araştırmacılar tarafından da uzun süre büyük bir coğrafyacı olarak tanınmasını sağlamıştır.

Dil: İslam dünyasının belli başlı şehirlerinden Mekke, Medine, Basra, Kûfe ve Şam birer edebiyat ve düşünce merkezi olmuştur. Mekke ve Medine dini ilimler ve şiirin; Basra ve Kûfe gramer çalışmalarının merkezi hâline gelmiştir. Dil çalışmaları İslam dünyasında ilk olarak Hz. Ali'nin talebiyle, Ebu'l-Esved ed-Düelî tarafından yapılmıştır.

- Ferazî , gök cisimlerinin yükseltisini ölçmekte kullanılan usturlabı icat etmiştir.

- Battanî Güneş yılını 365 gün 5 saat 46 dakika 24 saniye olarak ölçmüştür. Bilim dünyasına katkılarından dolayı günümüzde Ay'ın bir bölgesine onun adı verilmiştir.
- Ebu Said es-Siczî, astronomi ilminde, Dünya'nın döndüğünü ilk kez Galileo'dan altı yüz yıl önce söylemiştir.
- Cizreli bilim adamı El-Cezerî sibernetiğin ilk adımlarını atmış ve ilk robotu yapıp çalıştırmıştır.
- Harizmî, bugün de kullanılan logaritmayı geliştirmiş ve sıfırlı ondalık sayıyı bulmuştur. Cebir ilminin kurucusu Harizmî'dir.
- İbn Sîna, "El Kanun fi't-Tıb (Tıbbın Kanunu)" adlı eseriyle 19. yüzyılın başına kadar tıp dünyasında otorite kabul edilmiştir.
- Tıp tarihinin önemli keşiflerinden kan dolaşımı İbnu'n-Nefis tarafından keşfedilmiştir.

1. "Kapısının önünden geçen nehirden beş vakit yıkanan kişide nasıl hiçbir kir, pas kalmaz ise günde beş vakit namaz kılan insanda da kötü huy ve kötü ahlak özelliklerinden eser kalmaz." (Buhârî, Mevâkîtü's-salât, 6.)

Hadis-i şerifte vurgulanan temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Namazı vaktinde kılmanın önemi
 - B) Temizliğin insana kazandırdıkları
 - C) İbadetleri zamanında yapmanın değeri
 - D) Temizlik ile ahlak arasındaki ilişki
 - E) İbadetlerin insanın ahlaki gelişimine katkısı
- CEVAP: D

2. İbadet kavramı ve ibadetin kapsamı ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Özel anlamda ibadet denilince namaz, oruç, zekât, hac gibi ibadetler kast edilir.
 - B) Allah'ın (c.c.) rızasını kazanma niyetiyle yapılan her güzel davranış ibadettir.
 - C) Farz ve vacip olarak nitelendirilen ibadetlerin dışında nafil ibadetler de vardır.
 - D) İslam'a göre ibadet kavramı, vakti ve şekli belirli olan ibadetlerle sınırlıdır.
 - E) İbadet sayesinde insan Allah'a (c.c.) olan sevgisini en güzel şekilde gösterir
- CEVAP:D

3. Yapılması farz olmayan fakat sünnetten daha kuvvetli olan dinî hükümler anlamına gelir. Ramazan ayında verilen fitir sadakası, kurban kesmek, vitir ve bayram namazları gibi ibadetler bu sınıfa girer. Bu çerçevedeki bir emri yerine getirmeyen kişi günah işlemiş olur. Dünyada kınanır, ahirette de ceza görür.

Yukarıdaki paragrafta hangi dini hükmün açıklaması yapılmıştır?

- A) Haram B) Vacib C) Farz D) Mübah E) Sünnet

CEVAP:B

4. Dedesiyle birlikte Cuma namazını kılmak için camiye giden Muharrem namazdan önce imamın verdiği vaazı dinler. Vaazda imamın şu cümleleri dikkatini çeker:

“İbadetlerin geçerliliği ancak ibadetlerin içten yapılmasına bağlıdır. Allah’a (c.c.) inanan bir kişi ibadetlerinde dünyalık bir beklenti içinde olamaz. Dünyalık beklenti için yapılan ibadetlerin Allah (c.c.) katında değeri yoktur. Bu yüzden ibadetlerde Allah (c.c.) rızası dışında diğer düşüncelerden uzak durmak gerekir. Kur’an-ı Kerim bu gerçeği ‘...Şüphesiz benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi Allah içindir.’ (En’âm suresi, 162. ayet.) ayetiyle ifade etmiştir.”

Buna göre imam vaazda ibadetin hangi temel ilkesine değinmiştir?

- A) Kolaylık B) Kur’an ve sünnete uygunluk C) İhlas D) Zaman E) Devamlılık

CEVAP:C

5. İnsan, kendisini yaratan ve ona sayısız nimetler veren Allah’a (c.c.) teşekkür borcunu yerine getirebilmek için ibadetlere ihtiyaç duyar. İbadetler, imanın kalpte kök salmasını sağlar, insanın ruhunu yüceltir ve onu kötülüklerden uzaklaştırır. Çünkü Allah’a (c.c.) inanmaya eşlik eden ibadetler insanı belli bir bilinç seviyesine taşır. Ayrıca Allah’a (c.c.) ibadet etmek, insanı diğer varlıkların ve kendi arzularının kölesi olmaktan kurtarır. Bu şekilde insan yaradılıştan getirdiği onurunu ibadet sayesinde korumuş olur.

Yukarıdaki paragrafta ibadetlerin hangi yönüne vurgu yapılmaktadır?

- A) Zamanı B) Kapsamı C) Miktarı D) Tanımı E) Önemi

CEVAP:E

6. Aşağıdakilerden hangisi İslam’a göre ibadette olması gereken özelliklerden biri değildir?

- A) İbadetin sadece Allah (c.c.) rızası için yapılması. B) İbadetin samimi duygularla yapılması. C) İbadetin Kur'an ve sünnete uygun olması. D) İbadetin kişiye maddi kazanç sağlaması. E) İbadetin Hz. Peygamberin öğrettiği şekilde yapılması

CEVAP:D

7. Cehennem gibi istenmeyen bir durumun başa gelmesinden, cennet gibi istenen bir şeye de kavuşamamaktan dolayı korkmaya ne denir?

- A) Teslimiyet B) Havf C) Recâ D) Sabır E) Zikir

CEVAP:B

8. Peygamberimizin farz ve vacibin yanı sıra devamlı yaptığı, çok az terk ettiği iş, davranış ve ibadetlerdir.

Yukarıdaki ifade aşağıdakilerden hangisini tanımlamaktadır?

- A) Mekruh B) Sünnet-i müekkede C) Müstehap D) Mendup E) Helal

CEVAP:B

DİNİ KAVRAMLAR

Abd: Kul,

İbad (Abdullah=Allah'ın kulu, Ubudiyyet=kulluk).

Âbid: Kulluk, ibadet eden. Abdal: Veliler, erenler, gezginci dervişler. Âdet: Alışılmış şey.

Aforoz: Hıristiyanlıkta işlenmiş olan suça karşılık uzaklaştırma cezası.

Agnostik: Tanrının varlığı konusunda bilinemez tutum sergileyen kişi.

Ahd-i Atik (Eski Ahit): Yahudilerin kutsal kitabına Hıristiyanlarca verilen isim (Ahit: Antlaşma).

Ahd-i Cedid (Yeni Ahit): Kitab-ı Mukaddes'in sadece Hıristiyanlara ait olan ikinci kısmının adı.

Ahilik: Kardeşlik teşkilatı (Dünyada ilk defa sendika ve kooperatifi kuran teşkilat).

Ahret: Dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

Ahlak: Huylar, mizaçlar, karakterler, yaratılış (Kökeni: Hulk) (Lat. Moral, Yun. Etik),. Ahlak eğitilebilir, bozulabilir, değişebilir. Akaid: Kesinlikle inanılan şey, iman esasları, akideler. Akide: Gönülden bağlanılan şey, iman,

itikat. Akika: Çocuğun doğumunun ilk günlerinde bir şükran ifadesi olarak kesilen kurban.

Alamet: İşaret, belirti. **Âlim:** Bilen, bilgin. **Allah'ın sıfatları:** Vücut (var olmak), Kıdem (ezeli), Beka (ebedi), Muhalefetün li'l – havadis (sonradan olan şeylere benzememek), Vahdaniyet (teklik), Hayat, İlim (bilmek), Sem' (işitmek), Basar (Görmek), İrade (dilemek, istemek), Kudret (gücü yetmek), Kelâm (söz, konuşma), Tekvin (yaratma).

Amel: Yapılan iş, fiil. **Araf:** Cennetle cehennemi birbirinden ayıran bölgedeki surun yüksek kısmı, ara bölge. **Arafat:** Mekke'de haccın en önemli ögesi olan vakfenin yapıldığı (durulduğu) yer. **Arif:** Çok anlayışlı, hakkıyla bilen. **ArŞ:** İlahi hükümlerlik, taht. **Ashab:** Bkz. Sahabi.

AŞere-i MübeŞŞere: Cennetle müjdelenmiş 10 sahabi (Kur'an'a aykırıdır: Ahkaf [46] 9). **Aşir:** 10 ayetlik bir bölüm okumak (öşür, onda birlik vergi).

AŞura: Muharrem ayının 10. günü. Nuh Nebi'den itibaren kurtuluşu simgeler. **Ateist:** Tanrıtanımaz. **Ayet:** Açık işaret, delil, kesin kanıt, ibret (Ayât: Mucize). Yaygın kanaat olan 6.666 yerine 6.236 ayet vardır. **Âyin:** Dini tören, ibadet.

Aynel-Yakin: Gözlem yoluyla bilmek. **Ba's:** Kıyametten sonra ölülerin diriltilmesi; **Haşir:** Diriltilen mükelleflerin hesaba çekilmek üzere bir araya toplanması. **Mahşer:** Ahirette tekrar diriltilip toplanılacak yer. **Bâtın:** Gizli, içsel, görünmeyen. **Zâhir:** Açık, belli. **Bâtıl:** Yok olup giden, gerçek ve doğru olmayan, esassız boş şey.

Berzah: Ölenlerin dünyaya geri dönmesini engelleyen engel (ör. Mü'minun [23] 99-100) (Kur'an'da olmadığı halde gelenekte berzah âlemi kavramını kullanılır). **Beyan:** Söylemek, bildirmek, ileri sürmek. **Beytullah:** Allah'ın evi (Beyt=Ev). **Bidat:** Kur'an'da ve Rasulullah zamanında olmayıp dine katılan yenilikler, uygulamalar. **Bilim:** Geleneksel anlamda ilim dini, bilim ise fen bilimleri için kullanılır (Kur'an'da böyle bir ayırım yoktur. Bkz. Al-i İmran [3] 191). **Birr:** İyilik ve hayrın her çeşidi.

Bi'set: Peygamberlikle görevlendirilme. **BoĞanma:** Serbest olduğu halde en kötü görülen davranış (Kadının boşanma hakkı: Bakara [2] 229 [iftida]).

Buluğ: Ergenlik. **Caiz:** Dinen yapılmasında sakınca olmayan şey. **Cami:** Toplayan, bir araya getiren. Yurt dışında Mescid adı verilir. **Cuma:** Toplanma. **Cemaat:** Toplanan kalabalık.

Cariye: Kadın köle (Kur'an köleliği kaldırmıştır: Muhammed [47] 4).

Cenabet: Bazı ibadetleri yapmaya engel olan manevi kirlilik hali, cünüplük.

Cenaze: Kefenlenip tabuta konulmuş, gömülmeye hazırlanmış insan ölüsü.

Cem: Alevi-Bektaşî töreni. **Cibril:** Cebrail.

Cihad: Allah için çalışmak, mücadele etmek, var gücünü ortaya koymak.

En Büyük cihad, Kur'an'ı anlatmak (Furkan [25] 52). **Cüz:** Bir bütünü oluşturan bölümlerden her biri, Kur'an'ın 20'şer sayfalık bölümleri. **Darb-ı**

Mesel: Örnek vermek. **Değer:** Kıymet, üstün nitelik, meziyet. **Deizm:**

Tanrının pasif olduğuna inanan, dine, peygambere gerek görmeyen akım.

Dergâh: Kapı, eşik, tekke, zaviye

DerviŞ: Dünyanın geçici nimetlerine tutku ile bağlanmayan, kendini

Allah'a veren kişi. Diğerkamlık: Özgecilik, başkalarını da sevme. Din:

Allah tarafından peygamberler aracılığıyla gönderilen, akıl sahibi insanları

kedi istek ve iradeleriyle hayırlı olan şeylere sevk eden ilahi kurallar

bütünü. İslam'a göre dinin kaynağı vahiydir. Deyn: Borç (ç. duyun).

Dogma: Belli bir konuda ileri sürülen bir görüşün sorgulanamaz,

tartışılmaz gerçek olarak kabul edilmesi (İslam, dogmatik bir din değildir:

Bakara [2] 260). Doktrin: İnanç esası, fikir, düşünce, öğreti. Diyanet:

Türkiye'de İslam diniyle ilgili işleri yürütmek, toplumu din konusunda

aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmekle ilgili devlet kuruluşu. Dua:

Kulun bütün benliğiyle yüce yaratana yönelerek ondan istek ve dilekte

bulunması.

Ecel: Kur'an'a göre dünyanın, medeniyetlerin, toplumların, varlıkların ve

insanların belirlenmiş süreleri. Edâ: İbadeti vaktinde yerine getirmek.

Kaza: vakti içinde yerine getirilmeyen bir ibadetin daha sonra yerine

getirilmesi. Edep: Toplum töresine (örf, âdet ve kural halini almış iyi tutum

ve davranışlar) uygun davranma; iyi ahlak, incelik, terbiye. Ef'al: Fiil (iş,

davranış) kelimesinin çoğulu.

Ef'al-i Mükellefin: Yükümlü olanların davranışları ve bunlarla ilgili

hükümler (Farz, vacib, sünnet, müstehab, mübah...) Ehl-i Beyt: Ev halkı (5

kişi). Rasulullah'ın kendisini, kızı Fâtıma, damadı Ali, torunları Hasan ve

Hüseyin'i içine alan aile üyeleri. Ehl-i Sünnet: Rasulullah'ın sünneti ve

sahabenin yoluna uymayı ilke edinenler. Elem: Üzüntü, dert, keder.

Emanet: Güvenilir kimse; bir kimseye koruması için bırakılan mal. el-

Emin: Rasulullah için İslam'dan önce kendisine güvenilen, hıyanet

etmeyen, sözünde duran, vefalı sıfatı. Emri bil-maruf: İyiliği

bilgilendirmek, istemek. Ensar: Medineli yardımseverler. Erdem: Ahlakın

övdüğü iyi olma, fazilet.

Erkân: Bir şeyin sağlam ve güçlü yönleri (ör. Tadili erkân: Namazda secde,

rüku gibi şartları tam yapmak). Ervah: Ruhlar. Esma-i Hüsna: Allah'a ait

en güzel isimler. Esma-i Hüsna'dan örnekler: el-Afüv: Affeden, bağışlayan.

el-Alim: Her şeyi bilen, hiçbir şey kendisine gizli kalmayan. Evelallah:

“Önce Allah, Allah'ın izniyle.”

Eyvallah: “Allah'tan gelen her şey kabulümdür.” Fakih: Din bilgini, fıkıh

(İslam Hukuku) âlimi. Farz: yapılması ayette açıkça ifade edilen; vâcip ise

net olarak değil, imâ edilerek ifade edilen, yoruma açık emirler (Vitr,

bayram namazları). Sünnet, bunların dışında kalan ve Rasulullah'ın

yapmamızı önerdiği davranışlardır.

Farz-ı Ayn: Her bir Müslümanın yapması zorunlu fiiller, emirler (Namaz,

oruç, zekât...). Farz-ı Kifaye: Müslümanların bazılarının yapmasıyla

diğerlerinden sorumluluğu kalkan farz (Ör. cenaze namazı, hafızlık). Fâsık:

Allah'ın emirlerine aykırı davranan, günahkâr. Felah: Kurtuluş, mutluluk.

Fetih: Açmak (Fatih: Açan).

Fetva: İslam Hukuku ile ilgili bir sorunun dinî hukuk kurallarına göre çözümünü açıklama. Fıkıh: İslam ibadet ve hukuk ilmi. Fıtrat: Doğuştan sahip olunan özellikler; insanların Allah'ı bilip tanıyabilecek üzere yaratılması (Fitri).

Fidye: Yerine getirilmeyen yahut kusurlu olarak yapılan bazı ibadetlerin telâfisi amacıyla ödenen bedel (ör. oruç, hac fidyesi). Fitne: Karışıklık, fesat; sınav aracı (ateş). Fitre: Ramazanda verilen sadaka. Fuhuş: Söz ve fiilde çirkinlik, edep ve ahlak dışı söz ve davranışlar.

Fücur: Günah (Fâcir: Günahkâr). Gayb: Göz önünde olmayan, gözle görülmeyen; akıl ve duyular yoluyla hakkında bilgi edinilmeyen varlık alanı (Ör. Kıyamet tarihi. Türkçedeki kayıp kelimesi buradan gelir).

Rasulullah gaybı bilmiyordu: En'am [6] 50, 59; Naml [27] 65. Gazve: Rasulullah'ın bizzat katıldığı askeri sefer.

Gıybet: Dedikodu. Gnostisizm: Bilinircilik; sezgi yoluyla edinilen bilgi (Lâedriyye). Gusül: Cinsel ilişkiden sonra gerekli olan yıkanma. Gülbenk: Dua (Alevilikte). Günah: İlahi emir ve yasaklara aykırı fiil ve davranışlar (Cünah'tan gelir). Ğasil: Ölü yıkama. Hadis: Rasulullah'a izafe edilen sözler. Hac-ı İfrad: Umresiz yapılan hac. Hac-ı Kıran: Umre ile birlikte aynı ihramla yapılan hac.

Hac-ı Temettu': Hac döneminde umre yapıldıktan sonra yeniden ihrama girilerek yapılan hac. Haç: Hıristiyanlığın sembolü. Haç, Ermeniceden geçmiştir. İngilizcesi Cross, Almancası Kreuz. Grekçesi stavros olup Türkçeye istavroz biçiminde girmiştir. Çarmıh, Roma İmparatorluğu'nda siyasi bir idam şeklidir.

Halife: Ardından gelen, ardıl. Hamd: Verilse de alınsa da, Çükür ise sadece verildiğinde yapılan teşekkürdür. Hamele-i Arç: Arşı (hükümler) taşıyan melekler. Hanif: Allah'ın emrettiği doğru yola girip o istikamette yaşayan kişi. Hanefi: İmamı Azam'ın kurucusu olduğu mezhep.

Hasbünallah: "Allah bize yeter."

Haset: Çekememezlik. Hatemul-Enbiya: Allah Elçisi Muhammed ile Nebiliğin sona ermesi. Hayâ: Utanma duygusu. Hayır: İyi, iyilik. ğer: Kötü, zararlı şey. Helal: Dini bakımdan yasaklanmamış olan. Hicret: Bir yerden diğer bir yere göç etme (Muhacir). İlk hicret Habeşistan'a yapılmıştır.

Hidayet: Doğru yolu gösterme, rehberlik yapma. Hikmet: Bilgelik, Allah'ı gereği gibi bilme bilgisi, vahiy. Hilim: Yumuşak huylu, kibar, efendi (Halim). Himaye: Koruma, gözetme, koruyuculuk. Hira: Arayış. Hizb:

Parça, kısım, topluluk. Hudus: Yok iken ortaya çıkma, oluşma.

Huşu: Allah'a duyulan saygının gereği olarak başta namaz olmak üzere ibadetlerin edası sırasında sükûnet, tevazu, alçak gönüllülük içinde bulunma. Hutbe: Cuma namazındaki konuşma (Hatip). İbadet: Kulluk, buyrukları yerine getirmek. İcma: Rasulullah'ın vefatından sonraki

dönemlerde fıkıh (Hukuk) âlimlerinin bir konuda görüş birliğine, ortak karara varmaları (Konsensüs, Konsil). (Kur'an'da geçmez)

Ğcml: Özet. **Ğçtihat:** Bir fıkıh bilginin dini bir hükmü dini kaynaklardan çıkarması için çaba sarf etmesi (ör. Rakının haram olduğu, şarap ile kıyaslanarak ortaya konulur). (Müçtehit). **Ğddet:** İslam hukukunda evliliğin ölüm, boşanma veya dağılma sebeplerinden birisiyle sona ermesi halinde yeniden evlenebilmek için kadının bekleyeceği süre.

İdol: Put

İdrak: Anlama yeteneği, anlayış. **İffet:** Kötü söz ve işlerden kaçınma, namus. **İftitah:** Başlama. **İhlas:** Davranış ve sözlerde sırf Allah rızasını gözetmek (Muhles). **İhram:** Hacda giyilen beyaz dikişsiz giysi; hac veya umre yapana normal durumlarda helal olan bazı davranışların haram kılınması (ör. avlanmak, ot koparmak...).

İktisat: Mal ve hizmetlerin üretimi, dağıtımı, tüketimi ve bölüşümüyle ilgili sosyal bilim dalı. **İhsan:** Allah'a görüyormuş gibi kulluk etmek hâli (Biz Allah'ı görmesek de O bizi her zaman görmektedir). (Muhsin). **İhya:**

Yeniden canlandırmak, diriltmek. **İkrar:** Saklamayıp açıkça söylemek, bildirmek. **İkrah:** İğrenme, tikslenme, bir şeyden hoşlanmama (Mekruh).

İmaret: Aşevi. **İlahiyat:** Allah'ın isim ve sıfatlarını konu alan din bilimi, Tanrı bilimi (Teos=Tanrı. Teoloji, tanrı bilimi. Teokrasi, tanrısal yönetim).

İlham: Esin, gönle doğan bilgi, vahiy. **İlim:** İslâm kültüründe ilâhî ve beşerî bilgi yanında bilim için de kullanılan bir terim. **İlmel-Yakin:** Kesin olan bilgi. **İmsak:** Oruca başlama vakti.